

Utdrag fra protokollen fra Bispemøtet 2. - 8. oktober 1997

SAK BM 14/97 Sjelesorg og homofili

SAK BM 15/97 Kirkens enhet og troens fundament

Bispemøtet har mottatt utredningene "Kirkens enhet og troens fundament" og "Homofili og sjelesorg" og takker for det arbeid som er utført av de to utvalgene.

Bispemøtet finner at begge utredninger på en konstruktiv måte kaster lys over de aktuelle problemstillinger og danner en god basis for det videre praktiske arbeid med kirkens holdninger til homofilt samliv.

Bispemøtet har ikke tatt stilling til alle enkeltheter i utredningene, men mener at utredningene, etter at utvalgene har bearbeidet dem, bør legges fram for Kirkemøtet til orientering, og gjøres kjent for offentligheten.

Bispemøtet vil med utgangspunkt i det foreliggende materiale samlet gi uttrykk for følgende:

1.

Vurderingen av homofilt samliv varierer i betydelig grad, både i forståelsen av det bibelske materiale, og i anvendelsen av samtidens sosiale og medisinske tolkningskriterier. Det er derfor et faktum at det er forskjellig syn på spørsmålet i kirken.

2.

Bispemøtet har som rådgivende organ for Kirkemøtet behandlet saken og endt med et delt syn. Men også mindretallet i Bispemøtet aksepterer at Kirkemøtet i sitt vedtak har tatt utgangspunkt i den teologiske vurdering som bispemøtets flertall har gjort gjeldende (Jfr BM sak 2/95). Det er enighet i Bispemøtet om at dette i dagens situasjon og etter vår gjeldende kirkeordning er en forsvarlig prosedyre.

3.

Bispemøtet har drøftet spørsmålet om homofilt samliv som et etisk prinsippsspørsmål og dermed som et lærespørsmål som berører viktige grunnlagsproblemer av dogmatisk art. Men Bispemøtet har ikke villet definere dette spørsmålet som et punkt som kirkens tro står eller faller med. Det berører sentrale ledd i kirkens lære som bl.a. skriftforståelsen, skapertro og menneskesyn. Bispemøtet er klar over at det finnes begrunnelser og standpunkter i denne sak som kan være i strid med Kirkens læregrunnlag, men synet på homofilt samliv er ikke i seg selv av en slik natur at det behøver å true enheten i kirken.

4.

Bispemøtet finner på den annen side at det ville være til skade for enheten i kirken om ulikt syn skulle føre til ulik praksis. Hensynet til menighetene tilsier at det bør være felles ordninger. Bispemøtet vil derfor samlet oppfordre til respekt for de retningslinjer Kirkemøtet vedtar, og biskopene vil selv respektere Kirkemøtets beslutningsmyndighet.

5.

Bispemøtet er opptatt av at det må utvikles et godt samtaleklima og inkluderende holdninger i kirken når det gjelder spørsmålet om homofiles delaktighet i kirkens liv. Det er derfor viktig at det blir vist respekt for meningsforskjellene som finnes. Dette må gjelde begge veier. Det

bør forutsettes at det ligger en alvorlig overbevisning til grunn for det standpunkt den enkelte tar til spørsmålene, enten en støtter flertallet eller mindretallet i de organer som har behandlet saken. Bispemøtet ser positivt på de bidrag som er levert til belysning av homofilis spørsmålet gjennom høringsrunden til bispemøteutredningen og gjennom den offentlige debatt de seneste år. Dialogen om et så viktig problemområde innen etikken kan ikke stanse, selv om det fastsettes felles ordninger for en enhetlig praksis. I denne samtale er det selvsagt plass også for biskopenes markering av sine standpunkter.

6.

Bispemøtet viser til at det både blant biskopene og i Kirkemøtet har vært et sterkt ønske om å inkludere homofile i menighetens liv. Det er bl.a. på denne bakgrunn et utvalg i Bispemøtet har drøftet de sjelsesørgeriske implikasjoner av Kirkens homofilistandpunkt i utredningen "Homofili og sjelesorg". Bispemøtet vil peke på at de homofiles situasjon angår hele fellesskapet i menigheten, og ikke bare er en sak som kan henvises til sjelesorgens rom. Både i den private samtale og i de kollektive holdninger bør det være rom for både tydelighet og omsorg. Sjelesørgerens og menighetens vilje til å inkludere også dem som har valgt andre løsninger enn dem kirken gjennom sine ordninger legger til grunn, behøver ikke tolkes som en legitimering av disse løsninger.

Når det gjelder spørsmålet om adgang til nattverden, er det ulike måter å resonnerer på. Noen i Bispemøtet vil hevde at de som lever i homofilt samliv har adgang til nattverden på linje med andre menighetslemmer. Dersom en mener alvor når en taler om å inkludere dem i menigheten, må dette også gjelde Herrens måltid.

Andre vil hevde at en prest i sjelesorgens rom må kunne advare dem mot å gå til alters. Om noen ønsker å delta på tross av prestens advarsel, gjør de det i så fall på eget ansvar. Presten bør, om så skjer, ikke gå forbi dem ved nattverdbordet.

Begge parter i Bispemøtet konkluderer således med at en ikke vil tilrå å utelukke personer som lever i homofile forhold. Adgangen til nattverdbordet betyr etter dette ikke noen legitimering av bestemte syn på homofilt samliv, eller av de valg den enkelte har gjort i denne sammenheng.

Når det gjelder forbønn for homofile par, viser Bispemøtet til at Kirkemøtet ikke ønsket å instituere en liturgisk forbønnshandling for slike tilfeller. Det er bispemøtets mening at det derfor er å bryte med kirkens enhet å etablere egne forbønns- eller velsignelseshandlinger i strid med Kirkemøtets vedtak.

7.

Bispemøtet har vurdert rekkevidden av de vedtak Kirkemøtet har gjort når det gjelder adgang for homofile som lever i parforhold til å inneha kirkelige stillinger. Som kjent er Bispemøtet delt i synet på om det bør være adgang for homofilt samlevende til å inneha stillinger i kirken. Bispemøtet er kjent med Kirkerådets anbefaling til Kirkemøtet som innebærer at vigslede stillinger som prest, diakon og kateket ikke kan innehas av personer som lever i homofilt parforhold. Bispemøtet mener at det for å bevare enheten i kirken er påkrevet at biskopene ikke etablerer særordninger i et så ømtålelig spørsmål, men at de i sin embetsutøvelse opptrer på samme måte, i lojalitet mot Kirkemøtets vedtak. Det betyr ikke at den enkelte biskop har avskåret seg fra muligheten til å arbeide for endring av praksis.

I slike spørsmål er det også rimelig å forvente at kirkelige tilsatte og rådsorganer viser lojalitet. Det betyr ikke at en er forpliktet til selv å skifte standpunkt, men til å akseptere at kirken gjennom sine besluttede organer har tatt et standpunkt som er å betrakte som kirkens offisielle syn, i den forstand at dette legges til grunn for kirkens felles ordninger.

Med dette som utgangspunkt blir det ikke grunnlag for å påberope seg biskopenes standpunkter som begrunnelse for en såkalt "tilsynsfraskrivelse". Bispemøtet finner samlet at aksjoner av denne type vil være uttrykk for illojalitet mot kirkens vedtatte ordninger.

8.

Bispemøtet har drøftet spørsmålet om hvor langt det er naturlig å trekke konsekvensene av Kirkemøtets hovedstandpunkt når det gjelder andre typer av kirkelige stillinger og lederoppdrag og kirkelige tillitsverv. Her kan en på den ene side finne grunner for at det standpunkt som gjøres gjeldende for de vigslede stillinger i kirken også bør anvendes på stillinger som innholdsmessig ivaretar noen av de samme oppgavene (stillinger med forkynnende, undervisende eller liturgiske funksjoner). Ut fra et prinsipielt syn på likhet i ansvar og forbildefunksjon i menigheten kan dette også trekkes over på lederoppgaver og tillitsverv.

På den annen side kan det hevdes at det er naturlig å gjøre et skille mellom dem som i en vigslingshandling høytidelig har forpliktet seg til å arbeide i samsvar med Kirkens tro og ordninger og andre som har en mindre tydelig tjenesteforpliktelse. Det vil også kunne hevdes at tanken om å inkludere homofile i menighetens liv blir sterkt beskåret ved at de ikke får tildelt noen oppgaver i menighetens ansvarsområde.

Bispemøtet er seg bevisst at det vil være mange av kirkens organer, råd og institusjoner som ønsker en tydelig veiledning på dette punkt. Bispemøtet anbefaler at Kirkemøtets hovedsynspunkt om homofilt samlevendes adgang til vigslede stillinger legges til grunn for tilsetting i stillinger som har forkynnende, undervisende og liturgiske funksjoner. Men Bispemøtet har på den annen side forståelse for at slike saker kan arte seg forskjellig ut fra de lokale forhold, og at spørsmålet om tillit og om enhet eller en mulig splittelse i de respektive miljøer kan bedømmes ulikt fra sted til sted.

Det er de styrende organers ansvar å treffe den endelige avgjørelse både i slike spørsmål og i spørsmål om oppnevning til lederoppgaver og tillitsverv.

Ut fra et sjelesørgerisk synspunkt er det likevel grunn til å fastholde at heller ikke i tilsetting, valg og oppnevning av personer til slike oppgaver, bør viljen til å inkludere tolkes som en legitimering av et bestemt syn.